

Toon Tersas

Toon Tersas (Antoon Keersmaekers) was de zoon van een drukker en dat zou de wereld geweten hebben. De fascinatie voor lettertypes, kalligrafie, vormgeving en boekdrukkunst zou de van taal bezeten woordkunstenaar nooit loslaten.

Tersas debuteerde nochtans als het artistieke product van zijn generatie. Zoals Jef Verheyen, Pol Mara, Paul Van Hoeydonck en andere jongeren uit de Antwerpse Groep 58 experimenteerden Tersas en zijn compagnon de route Piet Teraa in de vroege zestiger jaren met een abstracte schilderkunst waarin zich de invloed van de internationaal vertakte Zerobeweging liet raden.

Dat zuiver vormelijke experiment was evenwel van korte duur. Met de uitgave in beperkte oplage van het tijdschrift Pre-Arte keerde de drukkerszoon anno 1968 terug naar zijn oude liefde: het boek en de kunst van het drukken. Intussen waren Toon en Teraa ook de drijvende krachten achter Kern 7. De vereniging van zeven kunstenaars creëerde van 1965 tot 1969 in de Boerestraat in Sluis een platform waar tentoonstellingen werden georganiseerd en waar

jonge schilders, architecten, kleinkunstenaars en ander ongeregeld over de vloer kwamen. In die context rijpte het bewustzijn dat de esthetiek van de Zerobeweging voor Toon geen uitweg bood.

Hij ging op zoek naar een vorm van expressie waarin zijn zelfbewustzijn werd getoetst aan de samenleving waartegen hij zich als individu moest verhouden. De kunstenaar begon mid-

den jaren zestig de vanzelfsprekendheid te bevragen waarmee massaconsumptie, reclame en populaire media in de hoofden van mensen een schijn van vrijheid creëerden. In Teras' voorstelling van zaken hadden diezelfde medemensen zich doorgaans niet eens ontworsteld aan de invloedssfeer van de kerk of andere levensbeschouwelijke dogma's. Dat onevenwicht tussen oud en nieuw zou een centraal thema blijven in leven en werk van de kunstenaar.

Begin jaren zeventig experimenteerde Toon Teras in het pas opgerichte Frans Masereel Centrum met velerlei druktechnieken. Hij kwam er op het spoor van de hem zo eigen zwart-witcomposities waarin hij in woord en beeld maatschappijkritische bedenkingen uitte. In de daaropvolgende decennia zou hij de grenzen tussen kalligrafie, vormgeving, drukkunst, literatuur en tekenkunst steeds verder aftasten.

In eigenzinnige collages van 'vrij overgenomen' berichten uit dag- en weekbladen liet Toon Teras de grenzen tussen feit en fictie vervaagen. Hij parodieerde op die manier de door de media voorgekauwde waan van de dag. Ook de kunstwereld ontsnapte niet aan zijn kritische blik. Met de nodige ironie becommentarieerde Teras wat criticus Marc Callewaert in de krant had geschreven over Jef Geys, Albert Szukalski en ander jong artistiek geweld uit de provincie Antwerpen. En naar aanleiding van de zogenaamde art books van Mark Verstocket leek Teras zich af te vragen of de grens tussen

vormgeving en kunst niet al te snel vervaagde. Maar bovenal gruwde Teras van het vluchtige karakter van het artistieke circuit. De kunstmarkt met zijn beurzen was grillig als de mode. Kunst leek van langsom meer reclame te worden. 'Venetië is kul!!!! Kassel dat is het.'

Naarmate de beeldende kunstenaar meer schrijver werd, deinsde Teras er minder voor terug om zijn worsteling met het dagelijkse bestaan te verheffen tot het onderwerp van zijn werk. Met de nodige zelfspot en zelfrelativering liet hij zijn bekommernis om gezin en werk botsen met de niet te stuiten dynamiek van de grote wereld die almaar sneller op een afgrond leek af te stevenen.

Maar hoeveel woorden ik er ook aan vuil maak, voor een goed begrip moet u zichzelf de vrijheid gunnen om de waan van uw dag even aan de kant te schuiven en u te verdiepen in de vele handschriften van deze kalligraaf, vormgever en woordkunstenaar. U zal merken dat Toon Teras niet zomaar mooie plaatjes borstelde, maar verhalen vertelde die aan het denken zetten.

Dennis Van Mol

Deze tekst fungeerde als catalogustekst bij de expo **Toon Teras** in 't Kristallijn in Mol (05-26.03.2017).